

Mijn vader moest naar Duitsland en kwam na een half jaar weer terug.

Bron: Wikipedia

Op een Oudejaarsavond, de familie bijeen, kwam iemand op het idee om elkaar een verhaal te vertellen van het meest bijzondere wat je het afgelopen jaar had meegemaakt. Toen mijn vader (op dat moment 75) aan de beurt was, vertelde hij het volgende verhaal. Het gaat niet over het afgelopen jaar, maar over mijn leven. Ik heb het jullie nooit verteld, maar nu is er de gelegenheid voor.....

Op de boerderij

Een paar dagen geleden was ik aangekomen op de boerderij. Werd te werk gesteld als boerenknecht. Op zaterdagmiddag moest ik het toepad naar de boerderij in een mooi patroon vegen, netjes voor de zondag. Ineens hoorde ik een enorme ontploffing en daarna een menselijk geschreeuw. Snel liep ik naar de weg, een kleine vrachtwagen was gebombardeerd. De jonge chauffeur hing uit z'n cabine en schreeuwde. Ik bekommerde me om hem en plotseling stierf hij in mijn armen. Ondertussen kwamen de dorpelingen, ik voelde mij teveel en ging terug naar mijn taak het pad mooi maken. Toen ik weer terugkwam, stond de boer mij op te wachten met de woorden: "Wie heeft jou toestemming gegeven om het erf te verlaten?" Een antwoord had ik natuurlijk niet en ik veegde maar door. Het gebeurde had diepe indruk op mij gemaakt, nog nooit had ik iemand van zo dichtbij zien sterven en dan ook nog iemand die jonger was dan ik. 's Avonds na de maaltijd vroeg ik de boer toestemming om een wandeling te maken. Ik liep naar het dorp, misschien hoorde ik nog iets van het vreselijke voorval. Ja, daar zag ik de pastoor van de kerk naar de pastorie lopen. Ik sprak hem aan en hij nodigde mij gelijk uit om een kop koffie met hem te drinken. Het was heel fijn om mijn hart te kunnen luchten. De andere dag ging de boerin met de kinderen naar de kerk. De boer bleef thuis, zo ook zijn knecht. Toen de boerin thuiskwam, nam ze mij apart. "Jakob", zo sprak zij: "Ik weet waar jij gisterenavond geweest bent. Maar we vertellen niets aan de boer".

Hoe kwam mijn vader op de boerderij?

Op 11 november 1944, de grote razzia in Rotterdam. Ca. 52.000 mannen werden weggevoerd om in Duitsland te werk gesteld te worden. Zo ook mij vader, Koos de Jong, wonend in de Nachtegaalstraat 29b te Rotterdam. Hij was 13 mei 1942 getrouwd met Pie de Keyzer, hun baby Jacques was 11 maanden oud. Na haar huwelijk liet mijn moeder zich Nel noemen. De mannen uit de Nachtegaalstraat moesten eerst naar het Feyenoordstadion en daarna werden ze ingescheept in een Rijnaak.

De razziagebieden van Rotterdam en de verzamelplaatsen der slachtoffers

Het wegvoeren van mannen op 11 november 1944

Mijn vader zei daarover: "We zaten/stonden in het ruim. De vloer was bedekt met stro. Als het regende gingen alle luiken dicht en was het een benauwde toestand. We voeren in twee dagen van hot naar her. Moesten er ook nog een keer uit omdat we beschoten werden. Ik was mijn oriëntatie kwijt. Eten en drinken was mondjesmaat, sanitair bijna niet. Uit de kleren kwamen we niet. Uiteindelijk kwamen we in Kampen aan en daar moesten we in een goederentrein. Koud, hongerig, moe stonden wij daar in die wagon en reden richting Duitsland. Door de kieren werd het landschap in de gaten gehouden. Zijn we al over de grens? Ja hoor, ik denk het wel."

Zie ook deze link:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Razzia_van_Rotterdam

Plotseling stopten we, “Heraus, schnell, schnell,” het bleek dat er bommenwerpers onze kant op kwamen. We waren bij het Hauptbahnhof in Munster. Daar was een grote schuilkelder en wij erin. Na een paar uur werd het sein ‘veilig’ gegeven. De deur ging open en grote stofwolken kwamen naar binnen. Al hoestend wij naar buiten. Een desolate stad, veel kapot, het stof ontnam elk zicht. Iemand merkte op: “Ik zie niet veel, maar ook geen bewakers. Laten we vluchten!” Mijn vader was een heel rustige man, zeker geen waaghals, maar hij liet zich overhalen, de grens was immers maar zo’n 30 km verwijderd? Samen met buurman Muylwijk uit de Nachtegaalstraat 27b en nog drie mannen uit de Zwaluwstraat gingen ze op pad. Overdag je schuil houden en ’s nachts lopen. Ze waren wel erg vermoeid en verzwakt, maar 10 km per nacht moet toch kunnen. De gedachte na 3 dagen weer terug in je vaderland te zijn, dat hield hen op de been. Na twee moeizame nachten zonder eten of drinken, gloorde er weer een nieuwe dag. Deze derde dag zagen ze met eigen ogen dat ze in een rondje gelopen waren. De moed zakte hen letterlijk in de schoenen, verder vluchten zagen ze niet zitten. Ja, we moeten maar weer aansluiting zien te vinden met de groep. Bij de eerste boerderij klopten ze aan met het verhaal over het bombardement in Munster en dat ze in de chaos de groep waren kwijt geraakt. De boer zag het groepje mannen aan en zei tegen zijn vrouw: “Geef ze goed eten en drinken en laat ze dan slapen in het hooi. Morgen praten we verder.”

Nu zo’n ontvangst hadden ze niet verwacht. Redelijk verkwikt kregen ze de andere morgen ook nog ontbijt. De boer had ondertussen nagedacht en niet stil gezeten. Zomaar 5 jonge mannen op het erf, die ergens in Duitsland moesten gaan werken. Dan kan dat ook bij hem of bij boeren in de omgeving. Zo werden de mannen verdeeld, mijn vader bleef bij de eerste boer, en de anderen zaten op loopafstand.

Op het gemeentehuis werd het geregistreerd, ze kregen goed eten en drinken en werden betaald als boerenknecht. Via de brieven van mijn moeder hoorde mijn vader dat hij een oom en tante in Losser had, zo’n 25 km bij hem vandaan. Hij had de mensen nooit ontmoet, maar het gaf mijn vader een soort geruststelling, dat hij daar altijd naar toe kon fietsen. Hij heeft het nooit gedaan, maar toch. Toen mijn vader alarmerende berichten kreeg over de honger in Rotterdam, wilde hij graag wat doen. Er was op de boerderij immers genoeg?

In overleg met de boerin verpakten ze graan, aardappelen en zo meer om naar de familie in Rotterdam te sturen. Hij was bang dat ze bij de grens moeilijk zouden doen en het voedsel niet op Charlois aan zou komen. Daarom vroeg hij de vrachtrijder van het dorp de zakken naar oom en tante in Losser te brengen, zij zorgden dan verder voor transport. Zeker, alles is bijna aangekomen.

In de Nachtegaalstraat

Mijn moeder en haar kind hebben niet echt honger geleden. Zij werden ondersteund door haar familie, die buitenaf woonde. Daar was nog wel wat eten te vergaren. Maar ook haar schoonfamilie ondersteunde haar. Belangrijk was, dat zij met elkaar de moed niet verloren en steeds op vrede hoopten. Het ergste was de kou en het donker ’s avonds. De brieven die mijn ouders elkaar stuurden zorgden voor vertrouwen in de toekomst. Mijn moeder vertelde mij later: “Ja, sommige vrouwen hadden het erg moeilijk. Ze waren nog nooit een nacht alleen geweest. Hadden geen familie waar ze op konden steunen. Als ze dan ook geen bericht ontvingen over hun echtgenoot. Jij en je kinderen met honger en in de kou. Geen uitzicht op wat er nog zou gaan gebeuren..... Ja, dan maakte je misschien wel een verkeerde keuze. Gelukkig ben ik daarvoor behoed”. Een fijne bijkomstigheid was, dat het salaris van mijn vader aan mijn moeder werd doorbetaald. Dat was lang niet altijd het geval.

Bij het uitbreken van de oorlog werkte mijn vader als technisch tekenaar bij Koolhoven, de vliegtuigfabriek op vliegveld Waalhaven. Op de eerste oorlogsdag is de fabriek gebombardeerd en nooit meer opgestart. Mijn vader kreeg toen werk bij Hensen, de liftenfabriek.

Bij zijn terugkomst zag mijn vader andere mannen, die als een wrak terugkeerden. Dankbaar was hij, dat hij die tijd goed was doorgekomen. Altijd heeft hij tegen ons kinderen gezegd: "we gaan nog eens terug naar de boerderij waar ik in de oorlog moest werken. Het is er nooit van gekomen. Waarschijnlijk was dat toch een brug te ver....." Mijn vader heeft nooit veel over de oorlog en zijn tewerkstelling in Duitsland gesproken. Het leek wel of het een stilzwijgende afspraak was 'We denken er niet meer aan en we gaan snel over tot de orde van de dag. Wij maken een nieuw begin'.

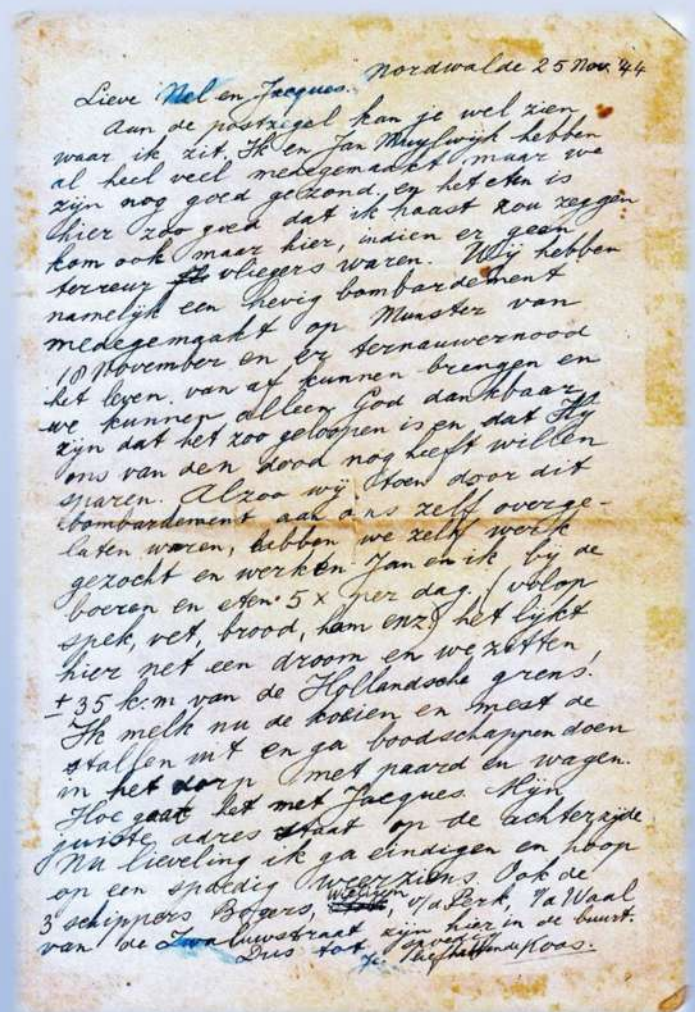

Trouwfoto van mijn ouders 13 mei 1942

9 maanden nadat mijn vader terug was, werd ik geboren.

Een van de brieven van mijn vader aan mijn moeder

Opgeschreven door Wijna Westra-De Jong.

De geschiedenis van mijn moeders familie schreef ik al eens in 'Ons Charlois' Nummer 03-2018, met als titel: 'Bewonersgeschiedenis van de familie Keijzer'.

Nordwalde 25 Nov 44

Lieve Mel en Jacques.

Aan de postzegel kan je wel zien waar ik zit. Ik en Jan Mylswijk hebben al heel veel medegemaakt, maar we zijn nog goed gezond. En het eten is hier zoo goed dat ik haast zou zeggen kom ook maar hier, indien er geen terreur ~~de~~ vliegers waren. Wij hebben namelijk een hevig bombardement medegemaakt op Munster van 10 November en er ternauwernood het leven van af kunnen brengen en we kunnen alleen God dankbaar zijn dat het zoo gelopen is en dat Hij ons van den dood nog heeft willen sparen. Alzoa wij toen door dit bombardement aan ons zelf overgelaten waren, hebben we zelf werk gezocht en werken. Jan en ik bij de boeren en eten 5 x per dag. (volop spek, vet, brood, ham enz.) het lijkt hier net een droom en we zitten + 35 k.m. van de Hollandsoche grens! Ik melk nu de koeien en mest de stallen uit en ga boodschappen doen in het dorp met paard en wagen. Hoe gaat het met Jacques. Mijn juiste adres staat op de achterzijde. Nu lieveling ik ga eindigen en hoop op een spoedig weerzien. Ook de 3 schippers Bogers, ~~van~~^{Wielzen} v/d Perk, 't Waal van de Loohuysstraat zijn hier in de buurt. Dus tot ~~je~~^{je} liefst vriende Hoos.